

Отже, основними напрямками удосконалення кримінального законодавства України, а також діяльності з попередження відповідних злочинів з огляду на міжнародно-правовий досвід є:

а) криміналізація суспільно небезпечних діянь на ринок цінних паперів, а саме введення кримінальної відповідальності за використання інсайдерської інформації при торгівлі цінних паперів, за перекручення і приховування при продажу цінних паперів інформації щодо надійності і доходності останніх, а також інформації, що здатна вплинути на котирування цінних паперів, за маніпулювання з курсом цінних паперів, за відмову або перешкодження акціонерам службовими особами акціонерного товариства здійснювати свої законні права щодо отримання інформації про діяльність товариства, щодо участі в управлінні та контролі за діяльністю тощо;

б) застосування суворих покарань за вчинення суспільно небезпечних діянь на ринку цінних паперів, які пропонується криміналізувати, зокрема, впровадження таких альтернативних санкцій, як позбавлення волі на тривалий термін і штрафи в залежності від того, на що спрямоване злочинне посягання (фінансово-кредитна система країни, суспільні відносини, що забезпечують реалізацію права індивідуальної (колективної) власності, тощо), і в залежності від розміру нанесеної фінансової шкоди;

в) більш широке застосування штрафів як санкцій за вчинення злочинів на ринку цінних паперів, суми яких мають бути досить значними.

Однак, внесення даних поправок у КК України само по себе не дасть належного ефекту і не буде сприяти попередженню злочинної діяльності на ринку цінних паперів, якщо не буде постійно розвиватися і удосконалюватися нормативно-правова база, що регулює функціонування ринку цінних паперів в Україні.

Сарібекаєв Ю. А.,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри
кримінального права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент *Акімов М. О.*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРОВЕДЕННЯ НЕЗАКОННОГО АБОРТУ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Вітчизняні медики підбили невтішні підсумки: Україна є лідером в Європі по кількості зроблених абортів. За останній рік близько 20 % жінок відмовилися від народження дитини. В абсолютних цифрах це становить понад 100 тисяч абортів на рік. Зниження цього показника важливо не тільки для кожної жінки, не тільки для ненародженої дитини, але й для держави

загалом (адже 100 тисяч абортів на рік – це 100 тисяч ненароджених громадян України). Для порівняння – Західна Європа у цьому питанні має набагато нижчий показник, а саме 3 % [1].

Найбільша проблема (і небезпека) абортів полягає в тому, що жінка вбиває власну ненароджену дитину, не замислюючись над тим, які наслідки це може потягнути для неї самої. Дуже часто у жінок, які раніше робили аборт, наступні спроби завагітніти є набагато менш успішними, а для деяких переривання вагітності взагалі може спричинити безпліддя.

Згідно зі ст. 3 Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Щодо поняття «право на життя» досі триває наукова дискусія стосовно того, що слід вважати моментом виникнення цього права – зачаття чи народження. Ст. 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), закріплюючи фундаментальне право людини, також не визначає ані його часових меж, ані моментів початку та закінчення життя [2]. На практиці проблема визначення моменту виникнення права на життя виникає в контексті права на аборт, але судова практика з цих питань є незначною, а суди підходять до вирішення цього питання обережно [3, с. 19]. Що ж до наукових позицій із цього приводу, то вивчення зарубіжного досвіду дозволило виявити низку особливостей та визначити, що початок кримінально-правової охорони життя людини повинен бути перенесений на більш ранню стадію, тобто ще до її народження, але з того часу, коли плід вже повністю сформований і життєздатний [4, с. 9].

Ст. 134 КК України не визначає поняття «аборт» та «незаконне проведення абортів», а лише регламентує відповідальність за незаконне проведення абортів та за примушування до абортів чи до стерилізації без добровільної згоди потерпілої особи). Оскільки аборт – це штучне переривання вагітності шляхом стороннього втручання в організм жінки, то потерпілим від цього злочину може бути лише вагітна жінка. Проте чому потерпілим не можна вважати дитину, яка ще не народилася, але існування якої вже є фактом? Дане питання є неабияк важливим саме у зв'язку із науковою дискусією щодо моменту набуття людиною права на життя. Зокрема, Н. Є. Крилова наполягає на тому, що кожна людина пройшла через стадію ембріонального розвитку перед тим, як народитися та отримати правовий статус особистості [6, с. 44–45].

Незаконне проведення абортів становить небезпеку для життя і здоров'я вагітної жінки, а в ряді випадків спричиняє тяжкі наслідки (наприклад, смерть, безплідність, важкі захворювання черевної порожнини, нирок тощо).

Проведення законного абортів чинним законодавством не забороняється, але він має проводитися лише в стаціонарних лікувальних установах, спеціально пристосованих для подібного роду операцій і при

відсутності медичних протипоказань. Протиправність абортів усувається станом крайньої необхідності.

Невід'ємною ознакою даного злочину є також згода потерпілої на проведення абортів. Відповідальність за ст. 134 КК України настає і тоді, коли жінка погоджується на переривання вагітності під впливом погроз з боку інших осіб. При цьому згода вагітної жінки на проведення абортів не виключає відповідальності за ст. 134 особи, яка проводить такий аборт.

З об'єктивної сторони незаконний аборт — це дії винного, що полягають в перериванні вагітності, тобто в плодозгоні. Саме з цього моменту злочин вважається закінченим. Дії, безпосередньо спрямовані на штучне переривання вагітності, але такі, що не призвели до цього наслідку (наприклад проведення абортивного масажу, введення ін'єкції з метою плодозгону), утворюють замах на злочин. Способи проведення абортів (оперативний, механічний, токсичний) на кваліфікацію злочину впливу не мають.

Суб'єктом незаконного абортів є особа, яка не має спеціальної медичної освіти (наприклад, лікарі, які не мають права за характером своєї професії на оперативні втручання, особи середнього медичного персоналу та будь-які інші особи, які взагалі не мають відношення до медичної професії). Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони злочину є вина у формі прямого умислу; мотив і мета вчиненого на кваліфікацію не впливають.

Кваліфікований склад незаконного абортів полягає у спричиненні цим діянням тривалого розладу здоров'я, безплідності або смерті потерпілої. Між вчиненням абортів і цими наслідками має бути встановлений причинний зв'язок. Психічне ставлення винної особи до спричинених наслідків характеризується необережністю.

З метою запобігання проведенню абортів у багатьох іноземних державах почали застосовувати спеціальні психологічні методи. Наприклад, жінці не дозволяється робити аборт, доки вона не побачить фотокартку першого УЗД і доки не почує серцебиття своєї ненародженої дитини. Спеціалісти стверджують, що після таких психологічних впливів людина починає більш розуміти значення своїх дій, адже більшість жінок, які прийняли рішення робити аборт, сприймали свої дії неправильно і не замислювались над тим, що вбивають власну дитину. Застосування таких методів в Україні може сприяти зменшенню кількості проведення абортів. Головне, реалізувати такі методи на законодавчому рівні та встановити жорстку відповідальність за їх недотримання.

Список використаних джерел

1. Звіт Міністерства охорони здоров'я України про абортів від 14 травня 2019 р.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Урядовий кур'єр*. 2010. № 215.

3. Бучківська В. Л. Незаконне проведення абортів: кримінально-правова кваліфікація та судова практика. *Медичне право*. 2014. № 2. С. 18–27.
4. Черевко Кирило Олександрович. Кримінально-правова характеристика незаконного проведення абортів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук (12.00.08) // Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2011 р. 20 с.
5. Крылова Н. Е. Ответственность за незаконное производство аборта и необходимость уголовно-правовой защиты «будущей» жизни / Н. Е. Крылова. *Вестник МГУ. Серия 11 «Право»*. 2002. № 6. С. 38–53.
6. Право України / Кримінальне право України / Особлива частина кримінального права України : підручник. URL: <https://scicenter.online>.

Смаглюк О. А.,
аспірант Донецького юридичного
інституту МВС України

АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ СТАТЕВИХ ЗНОСИН З ОСОБОЮ, ЯКА НЕ ДОСЯГЛА ВІКУ ШІСТНАДЦЯТИ РОКІВ, ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ІНОЗЕМНИХ КРАЇН

Сьогодні всебічне забезпечення статевої недоторканості особа, яка не досягла шістнадцятирічного віку, вважається виміром цивілізаційної зрілості суспільства, його здатності створити умови для гармонійного розвитку підростаючого покоління.

Можна відзначити, що здатність і бажання вести активне статеве життя у підлітків з'являється раніше, ніж можливість зрілої реалізації таких відносин. Разом з тим, вступаючи в статеві відносини, в більшості випадків, підлітки повною мірою не усвідомлюють наслідків, а здатність нести за них відповідальність – взагалі обмежена.

Кримінальний кодекс України у ст. 155 передбачає відповідальність за статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку.

Аналіз положень ст. 18 Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (ратифікована Україною 20 червня 2012 року) ставить вимогу до визначення кожною стороною віку, до досягнення якого забороняється займатися діяльністю сексуального характеру з дитиною [1].

Проведений нами аналіз кримінального законодавства деяких зарубіжних країн дозволяє відзначити, що у більшості країн застосовується такий термін як «вік сексуальної згоди» та вживається словосполучення «статева зрілість».

Семантичне значення поняття «статева зрілість» описується так: це стан організму, що характеризується загальним фізичним розвитком та морфологічно-функціональним станом статевих органів, який дає змогу людині без шкоди для здоров'я здійснювати статеві функції [2, с. 72].